

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z

Nr

LUBELSKIE

1. Obiekt

ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY

2. Czas powstania

k. XVIII,
XIX w.

3. Miejscowość

GARBÓW

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres 24-180 Garbów

dz.nr 258,

nr hipotec

5. Przynależność administracyjna

województwo lubelskie

gmina Garbów

pow. LUBLIN

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Garbów

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo lubelskie

powiat Puławy

8. Właściciel i jego adres

Skarb Państwa

9. Użytkownik i jego adres

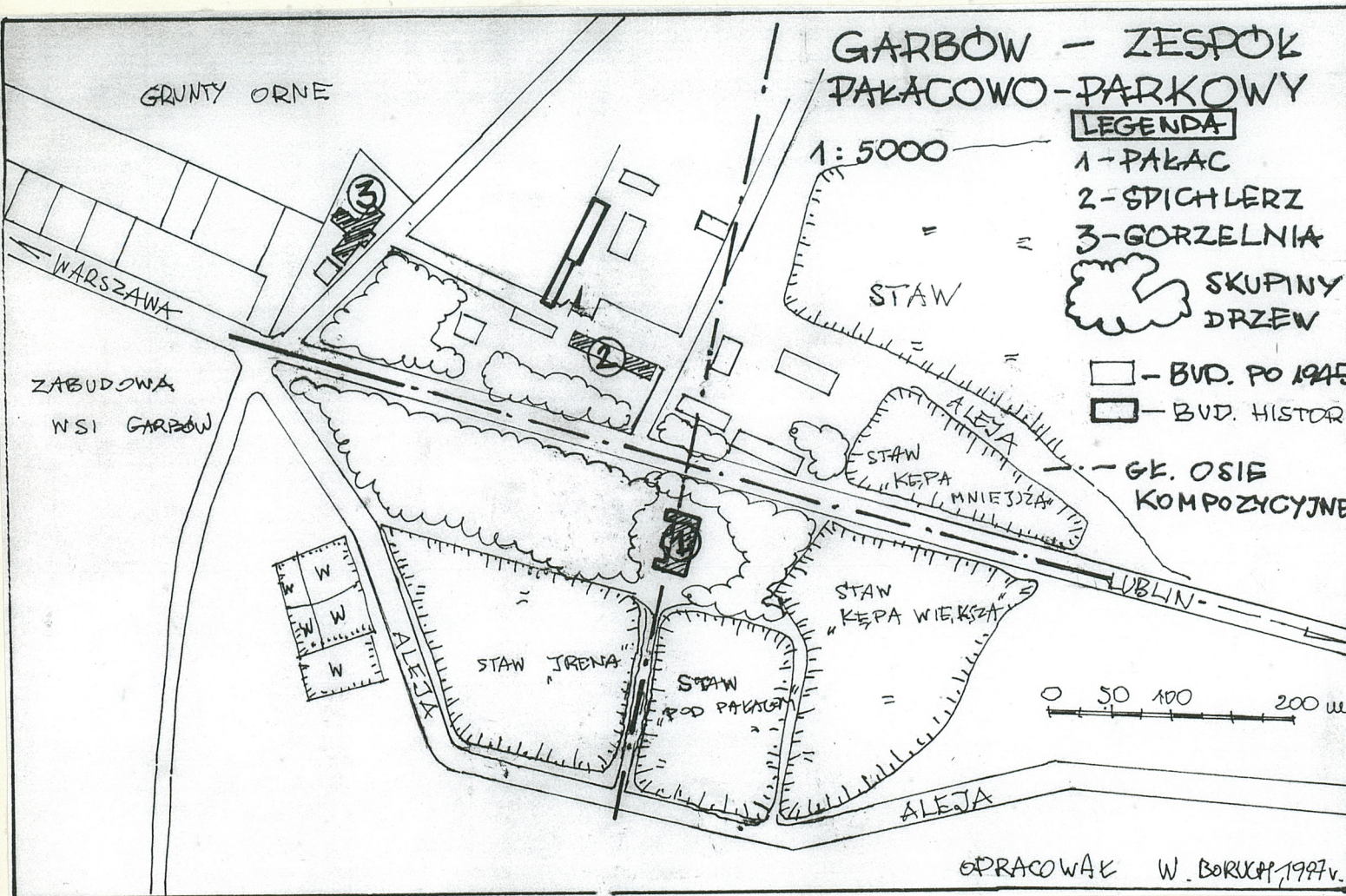
Zespół Opieki Zdrowotnej
24-100 Puławy,
Ośrodek Zdrowia w Garbowie

10. Rejestr zabytków

Nr A/462 data 24.03.1970r

A/734

11.08.1977r

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja - zespół pałacowy położony jest we wsch. części wsi na płaskim terenie po obu stronach drogi Lublin - Warszawa. Granicę wsch. i pld. stanowią stawy rybne poza którymi przebiega droga lokalna przez wieś /d.droga Lublin-Warszawa/. Od strony zach. i pñ. zlokalizowane są gospodarstwa wsi Garbów i grunty rolne. Teren zespołu nie jest ogrodzony.

Kompozycja - zespół pałacowo-parkowy łącznie z d.folwarkiem tworzy grupa obiektów połączonych ze sobą przestrzennie i funkcjonalnie. Ogólnie kompozycję można określić jako osiową, geometryczną, zwartą. W obecnej formie zespół składa się z dwóch zasadniczych elementów: części rezydencjonalnej /pld./ i gospodarczej /pñ./ Rozmieszczone są one po obu stronach drogi Lublin - Warszawa, wzdłuż której przebiega ob. główna oś kompozycyjna zespołu. *Długa oś biegnie w układzie pn.-pd.*

Część rezydencjonalna rozlokowana jest na terenie o kształcie wydłużonego prostokąta o szerokości ok. 110 m. Obejmuje park krajobrazowy i centralnie zlokalizowany pałac. Wjazd do dworu prowadzi aleją obsadzoną kasztanowcami przez groblę pomiędzy stawami od strony pld. Cały zespół w Garbowie otoczony jest stawami: od wsch. stawami "Kępa mniejsza" i "Kępa większa" zaś od strony pld. stawami: "Pod pałacem" oraz "Irena". W parku o obszarze 17,37 ha występuje drzewostan zwarty a także wnętrza wyznaczone zielenią wysoką. Przed elewacją frontową znajduje się półkolistę wnętrze otoczone szpalem modrzewiowym, poza nim lipy, sosna wejmutka, kasztanowce.

Przed elewacją tylną obszerne wnętrze o kształcie prostokątnym wyznaczone lipami, klonem zwyczajnym i kasztanowcami.

W parku poszczególne elementy wnętrza powiązane są skrótowymi przejściami łączącymi pałac, główny wjazd, przystanek PKS, groble i inne części. Wśród gatunków drzewostanu dominuje klon pospolity /ok.80 szt./, lipa drobnolistna /ok. 100 szt./, jesion wyniosły /ok.80 szt./, topola szara /ok.45 szt./, oraz kasztanowiec /ok.25 szt./

Część gospodarcza /d.folwark/ zlokalizowana jest po pñ. stronie drogi do Warszawy. Na tym terenie zachowały się d.obiekty gospodarcze: śpi-chlerz /ob.młyn/, gorzelnia oraz obora dworska /ob.adaptowana do funkcji współczesnych/. Są one powiązane układem wewnętrznych dróg dojazdowych, uzupełnione współczesną zabudową handlową i gastronomiczną. W części zachodniej tuż przy drodze do Warszawy występuje masyw starodrzewu.

Cały park od str. pd., wsch. i pn. otacza (zdaleje, ob. ciąg pieszko-jezdny).

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

Wieś Garbów jako posiadająca parafię wzmiankowana jest już w 1326 r. W połowie XV w. jest własnością Jana Szczehockiego h.Odrawąż, kasztelana lubelskiego. W rękach tej rodziny do 1647 r. kiedy to dobra nabył Firlej Broniewski. Kolejni właściciele to Izycy, zaś od 1686r Mikołaj Kosakowski. W 1. połowie XVIII w. Garbów jest jedną z wsi rozległego klucza przybysławickiego należącego do Michała Fryderyka Czartoryskiego. Źródła wzmiankują istnienie wówczas pierwszego drewnianego dworu. Od 1750 r. właścicielką całości jest Antonina z Waldsteinów Gronowska a następnie jej córka księżna Marianna Lubomirska z d.Gronowska. W 1808 r. Garbów kupuje książę Adam Czartoryski, po którym dziedziczy córka Maria Wirtemberska, zaś od niej dobra nabywa w 1817 r. hr. Jan Jezierski. Jezierscy wnoszą w poł. XIX w. klasycystyczny pałac jako swą siedzibę, rozbudowując z dawną istniejący dwór. Wokół pałacu powstaje rozległy park krajobrazowy i cztery stawy założone w 1856 r. a rozbudowane w l.1860-1870. W rękach Jezierskich dobra Garbów pozostają do 1904 r. kiedy to w drodze licytacji nowym właścicielem zostaje Bogdan Broniewski. Z jego inicjatywy powstaje na terenie pobliskiej wsi Przybysławice istniejąca do dziś cukrownia /1908 r./ c.d.Załącz. nr 1

14. Kubatura obiektów "w kartach szczegółowych"	15. Powierzchnia użytkowa ok. 17 ha	16. Przeznaczenie pierwotne rezydencjonalno-gospodarcze	17. Użytkowanie obecne Przychodnia Zdrowia, młyn, gorzelnia, stawy
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja W l. 1948-50 budowa nowej drogi Lublin-Warszawa przecinającej d. zespół na osi wsch.-zach. - W l. 60 budowa pawilonów handlowych i gastronomicznych w części płn. d. zespołu. - W dalszych latach zabudowa budynkami gospodarczymi na terenie d. folwarku. - 1984 rewaloryzacja parku.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Do chwili obecnej zachowały się: pałac, otaczający go rozległy park o pow. 17 ha, w tym cztery stawy o pow. 10,5 ha a ponadto obiekty na terenie d. folwarku: śpichlerz /ob. młyn/, obora, gorzelnia. Inny śpichlerz folwarczny rozebrany ok. 1985 r. z uwagi na zły stan zachowania. W parku zachowany liczny drzewostan w postaci zwartej i grupowej. Dawny układ kompozycyjny całkowicie zatarty, ob. nieczytelny. "Stan obiektów w kartach szczegółowych".	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Rewaloryzacja pałacu, rekultywacja stawów, prace pielęgnacyjne w parku.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Księga Wieczysta nr 94840,
- Księga Dobra Ziemskie Garbów oraz zbiór dokumentów.
Obydwie Księgi w Wydziale Ksiąg Wieczystych, Sąd Rejonowy w Lublinie.
- APL Ks.ziemskie lub. 1789-1807, sygn.21230/1
2129 /2
- APL, RGL, Adm. 355-359.

22. Biblioteka

- Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego, woj. lubelskie, 1880-1904, s.66-67.
- D.Fijałkowski, Ewidencja parku w Garbowie, Lublin 1974,
- Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, pow. puławski, t.VIII, z.10, Warszawa 1960,
- E.Mińska, Pałac w Garbowie, dokumentacja nauk.-histor. maszynopis, PKZ Lublin 1982.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Negatywy zdj.fot. w PSOZ Lublin

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst.....mgr Włodzimierz Boruch, XI.1997 r.
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki .....mgr Włodzimierz Boruch, XI.1997 r.
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. ....mgr Włodzimierz Boruch, XI.1997 r.
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów .....PSOZ LUBLIN

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Wkładki nr 1,2

1. Miejscowość G A R B Ó W	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c.d. opsu, 9 fot.

c.d. pkt 12. Od 1923 r. Garbów dziedziczą dzieci B.Broniewskiego: Zygmunt, Mieczysław, Zofia i Krystyna. Od 1945 r. całość stanowi własność Skarbu Państwa. W l.1948-50 zespół pałacowo-parkowy przedzielono nowowytbudowaną drogą Lublin-Warszawa, zmniejszając o 30% jeden ze stawów. W 1960 r. w części płn. wybudowano pawilony handlowe i gastronomiczne oraz kilka nowych budynków gospodarczych na terenie d.folwarku w płn. części założenia.

Po 1945 r. pałac użytkowany jest ciągle jako Ośrodek Zdrowia, stawy są własnością Państwowego Gospodarstwa Rybnego w Garbowie. Budynki gospodarcze w części płn. w tym młyn /d.śpichlerz/ dzierżawione są prywatnym użytkownikom. Gorzelnia obecnie użytkowana jest przez Spółkę Akcyjną "Golub" z Lublina.

fot.1 D.zespół folwarczny
widok od str. wsch.

fot.2 Główna oś zespołu,
/droga Lublin-Warszawa/

fot.3 Cz. rezydencjonalna,
widok od str. pd.

Wkładkę założył: .....Mgr. Włodzimierz Boruch, XI.1997 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....PSOZ L ublin

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.

fot.4 Cz. pałacowa, widok od pd.

fot.5 Staw "Kępa większa"

fot.6 Staw "IRENA", widok od grobli

fot.7 Gł. wjazd do pałacu
grobłą od str. pd.

fot.8 Staw "Pod pałacem/

fot.9 Fragment parku, widok od wsch.

1. Miejscowość..... G A R B Ó W	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) 9 fot., orientacja
2. Gmina..... GARBÓW		
3. Województwo..... lubelskie		

fot.10 Ścieżka przed pałacem
od str. zach.

fot.11 Szpaler grabowy wzdłuż
stawu "Irena"

fot.12 Wnętrze parkowe z tyłu pałacu

W.Boruch, XI.1997

Wkładkę założył: .....
(imię, nazwisko, data)

PSOZ Lublin

Miejsce przechowywania negatywów: .....

fot.13 Sosny wejmutki
przed frontem pałacu

fot.14 Widok cz. zach. parku

fot.15 Droga Lublin-Warszawa, widok o
od zach.

fot.18 Fragm. d. folwarku

fot.17 D. folwark, widoczny
śpichlerz, ob. młyn

fot.16 Droga przez teren d. folwarku